

Commissie tot de Zaken - activiteiten

1 maart 2018 - 1 maart 2019

Eenheid in het nodige, vrijheid in het onzekere, in alles de liefde

In maart 2018 is in Hengelo de remonstrantse Beraadslag georganiseerd. Het was een goed georganiseerde en druk bezochte dag met circa 200 deelnemers. Gezien de decentrale ligging boven verwachting. Met het thema *Houvast* hield André Droogers, emeritus hoogleraar culturele antropologie aan de VU een inleiding over de verhouding tussen spel, macht en religie. Droogers wil de spelende mens in de bijbel, dogmatiek en geloofsbeleving rehabiliteren. Het leven als spel leert ons dat tolerantie een kernwaarde is. Immers, de regels van het spel zijn voor iedereen anders. Ieder heeft zijn of haar eigen waarheid.

In het onzekere van de toekomst en met eigen waarheden, perspectieven en belangen zijn door verschillende gemeenten tijdens de Algemene Vergadering van Bestuur en later in het derde en vierde kwartaal vragen gesteld over de theologische koers van de Broederschap en de inrichting van de predikantsopleiding. Deze vragen en daarnaast die van de toekomst van de kleinere gemeenten, het ouder wordende kader en de kleine predikantsaanstellingen hebben de bestuurlijke agenda in het tweede deel van het jaar 2018 en het eerste kwartaal 2019 nadrukkelijk bepaald en de verwachting is dat dit ook nog even zal blijven.

Vanuit de Commissie is ook veel aandacht besteed aan de zogeheten vernieuwing in gemeenten door het aanstellen van predikanten als vernieuwers; zij die plaatsgebonden nieuw aansprekend aanbod voor een relevante doelgroep ontwikkelen. Een in veel opzichten avontuurlijke reis, waarvan het reisdoel bewust niet op voorhand vaststaat.

De diverse onderwerpen leiden tot uiteenlopende en soms ook stevige meningen bij verschillende gemeenten. Dit heeft hier en daar geleid tot stevige stellingnames. Tegelijk spreekt hieruit een grote betrokkenheid en verbinding met het remonstrants zijn. Het maakte dat standpunten op enkele momenten scherp werden geformuleerd.

De Commissie heeft in de behandeling daarvan de uitspraak “Eenheid in het nodige, vrijheid in het onzekere, in alles de liefde” gehanteerd als leidraad voor reactie en dialoog. Om het gesprek met de gemeenten hierover te voeren heeft de Commissie verschillende werkbezoeken afgelegd en met kerkenraden gesproken. Met deze leidraad zal ook de verdere bestuurlijke uitwerking vorm en inrichting krijgen.

Ontwikkeling in de beleidsagenda 2018-2020

De Algemene Vergadering van Bestuur vond plaats op 2 juni 2018. In deze vergadering kwam een aantal grote thema's naar voren dat de agenda van de Commissie tot de Zaken heeft bepaald en maximale focus op uitvoering van het beleidsplan 2017-2020 heeft beïnvloed.

Vanuit de gemeente Leiden is met een ingezonden brief vragen gesteld over de koers en inhoud van de tweede opleidingsvariant van predikanten, waartoe in 2016 door de Algemene Vergadering van Bestuur is besloten. Deze vragen en het uitblijven van in hun ogen voldoende inhoudelijke behandeling heeft de kerkenraden van de gemeenten Rotterdam en Den Haag doen besluiten in september en oktober 2018 in een brief aan de Commissie tot de Zaken te vragen om een extra Algemene Vergadering van Bestuur over dit onderwerp. De zorg en onrust bij genoemde gemeenten richten zich met name op borging van het remonstrants gedachtegoed in de opleiding en leidt tot de vraag: hoe remonstrants zullen de studenten die de opleiding afronden, nog zijn wanneer zij het ambt van predikant aanvaarden?

Onder leiding van de algemeen secretaris a.i. is vervolgens door de moderamina van de Commissie tot de Zaken, het Curatorium en het Convent van Predikanten (C3) een start gemaakt met het uitwerken van een passende aanpak van de voorliggende vragen. Door deze gremia werd gesignaleerd dat het niet opportuun zou zijn om, in een krimpende en diverse kerk, alleen aandacht te besteden aan de opleiding van predikanten. Het gesprek dient in de breedte gevoerd te worden, waarbij alle gemeenten de ruimte zouden krijgen om mee te denken over de organisatiestructuur, de werkwijze bij kleine en krimpende gemeenten, de financiële toekomst, de arbeidsmarkt vervolgens ook de competenties en vaardigheden van remonstrants predikanten.

De Algemene Vergadering van Beraad van 9 maart 2019 was de eerste stap in dit brede gesprek. In de komende periode zal de Commissie tot de Zaken voorstellen doen om – in werkgroepen met nauwe betrokkenheid van gemeenten – te komen tot een compacte uitwerking van het strategisch beleid voor de periode 2021-2025. Als het tijdspad realistisch blijkt te zijn, kan dit beleid worden vastgesteld in een extra Algemene Vergadering van Bestuur in het voorjaar 2020.

Vertrek bureaudirecteur en algemeen secretaris

In het najaar van 2018 is afscheid genomen van de heer Harkema als bureaudirecteur en de heer Röselaers als algemeen secretaris.

Vertrek bureaudirecteur

Eind 2017 heeft de Commissie tot de Zaken besloten te verkennen op welke manier de Algemene Dienst en Thesaurie (het landelijk bureau) de organisatie van de Broederschap, de taakgroepen, de gemeenten en de Commissie tot de Zaken adequaat zou kunnen ondersteunen. Eén van de conclusies van deze verkenning was dat de tweehoofdige leiding (algemeen secretaris en bureaudirecteur) niet meer paste bij de omvang en taak van de organisatie van het landelijk bureau. Vervolgens is besloten om de leiding van het landelijk bureau en de aansturing van de landelijke dossiers weer onder te brengen bij enkel de algemeen secretaris. De functie ‘bureaudirecteur’ is vervolgens komen te vervallen.

In goed overleg hebben de Commissie tot de Zaken en de heer Harkema, die de functie van bureaudirecteur vervulde, overeenstemming bereikt over zijn vertrek per 1 september 2018. De regeling strekte zich uit over het laatste kwartaal 2018 en het eerste kwartaal 2019. De Commissie tot de Zaken heeft de heer Harkema aangegeven hem zeer erkentelijk te zijn voor de bijdragen die hij heeft geleverd aan de invulling en uitvoering van de naamsbekendheid- en ledenwervingscampagne en later ook vanuit een bredere verantwoordelijkheid voor zijn activiteiten als bureaudirecteur.

Vertrek algemeen secretaris

De heer ds. J.H. Röselaers heeft in het voorjaar 2018 aan de Commissie tot de Zaken aangegeven dat hij per 1 september 2018 om persoonlijke redenen zou terugtreden als algemeen secretaris. Zijn kracht ligt primair op het gebied van vernieuwing, het genereren van media-aandacht en het zoeken van verbindingen tussen de Remonstranten en de samenleving. In de gewijzigde functie van algemeen secretaris zag de heer Röselaers onvoldoende tijd en mogelijkheden om deze kwaliteiten tot zijn recht te laten komen.

De Commissie tot de Zaken is met de heer Röselaers overeengekomen dat hij na 1 september 2018 gedurende een jaar één dag per week de landelijke organisatie blijft ondersteunen in de media-presentie en vertegenwoordiging van de Remonstranten en activiteiten rond het jubileumjaar.

Interim-algemeen secretaris

Na het vertrek van de heer Röselaers als algemeen secretaris heeft de Commissie besloten de positie niet direct vacant te stellen en een nieuwe algemeen secretaris te werven. Een dergelijk proces vergt tijd en het is niet realistisch gebleken om de vacature op korte termijn in te vullen.

De Commissie heeft vervolgens besloten een interim-algemeen secretaris aan te stellen en heeft daarvoor de heer H.W. Voshol aangezocht. De heer Voshol kreeg als opdracht om de inhoudelijke dialoog over de theologische koers en de strategische focus ordentelijk en constructief te laten verlopen, de bestuurlijke relaties te verbeteren en de bestuursprocessen, de begrotingsopbouw en de bedrijfsvoering van het landelijk bureau te optimaliseren.

Beleid en activiteiten

Vernieuwingsplekken

Vanaf het najaar 2018 zijn de vernieuwingspredikanten in Lochem/Zutphen/Doesburg, Eindhoven en Naarden-Bussum aangesteld. Een vierde positie, die van Utrecht, is nog vacant. Het vernieuwen van aanbod is een spannend traject dat met momenten door vallen en opstaan de weg moet vinden. De taakgroep Vernieuwingsplekken stond onder voorzitterschap van de heer Heine Siebrand, die zich om persoonlijke redenen later in het jaar heeft teruggetrokken. Als nieuwe voorzitter is inmiddels Martijn Junte, tevens lid van de Commissie namens het Convent van Predikanten, aangesteld.

Communicatie en werving

Als vervolg op de reclamecampagne 'Mijn God' zijn met Pasen en Pinksteren 2018 radiospotjes uitgezonden via diverse radiostations. Voor het jubileumjaar 400 jaar Remonstranten is besloten geen nieuwe campagne op te starten, maar vooral gebruik te maken van free publicity in dat kader en parallel aan de berichten van de contra-remonstranten rondom de viering van 400 jaar Dordtse Synode.

Bezinningsbrief 'Voltooid leven'

In september 2018 is de bezinningsbrief over 'Voltooid leven' gepubliceerd en verspreid met het tijdschrift AdRem. De bedoeling van deze bezinningsbrief is dat het een gesprek in de gemeenten op gang brengt, waarin we verwoorden hoe wij in deze moeilijke kwestie van het voltooide leven staan. Met de bezinningsbrief kon een inhoudelijke en respectvolle samenspraak worden gecreëerd over dit onderwerp, die in de samenleving nog niet bestond. De opstellers van de brief zijn na publicatie op bezoek geweest bij gemeenten om daar te spreken over het onderwerp en de brief.

Nationale Synode

De Remonstrantse Broederschap is uitgenodigd om zich aan te sluiten bij het initiatief van de Nationale Synode, een initiatief waarin Nederlandse kerken en geloofsgemeenschappen op het protestantse erf hun verbondenheid met elkaar en hun verlangen naar samenwerking willen uitspreken.

De Commissie tot de Zaken heeft haar waardering uitgesproken voor deze uitnodiging, vierhonderd jaar na de wegzending van de remonstrantse predikanten tijdens de Synode van Dordrecht en na de veroordeling van hun opvattingen in de Dordtse Leerregels. Desalniettemin waren er ook aarzelingen om op de uitnodiging in te gaan. Nog steeds is er pijn omtrent de veroordeling van vier eeuwen geleden. Ook leven er in remonstrantse kring vragen bij de theologie die uit de Verklaring van Verbondenheid spreekt.

Gelijksoortige vragen bij theologische verklaringen hebben de remonstranten eerder niet weerhouden om zich vanaf het begin loyaal aan te sluiten bij onder meer de Wereldraad van Kerken, de Raad van Kerken in Nederland, de World Communion of Reformed Churches, de Community of Protestant Churches in Europe en andere oecumenische verbanden van kerken en geloofsgemeenschappen. In die verbanden willen de remonstranten graag met een vrijzinnig geluid blijven bijdragen aan de 'verzoende verscheidenheid' van het wereldchristendom.

Met dit advies en in diezelfde geest heeft de Commissie tot de Zaken besloten om aan te sluiten bij het initiatief van de Nationale Synode en de Verklaring van Verbondenheid te ondertekenen met hetzelfde voorbehoud waarmee de Remonstrantse Broederschap eerder andere beginselverklaringen, zoals die van de Wereldraad van Kerken, heeft ondertekend. De Commissie heeft vervolgens besloten om in het voortgaande gesprek tussen de

deelnemers ruimte te scheppen voor het eigen theologische geluid en daarmee ook voor de aarzelingen bij de theologie achter de Verklaring van Verbondenheid.

Publicaties

Publicaties die vanuit de landelijke organisatie geproduceerd zijn:

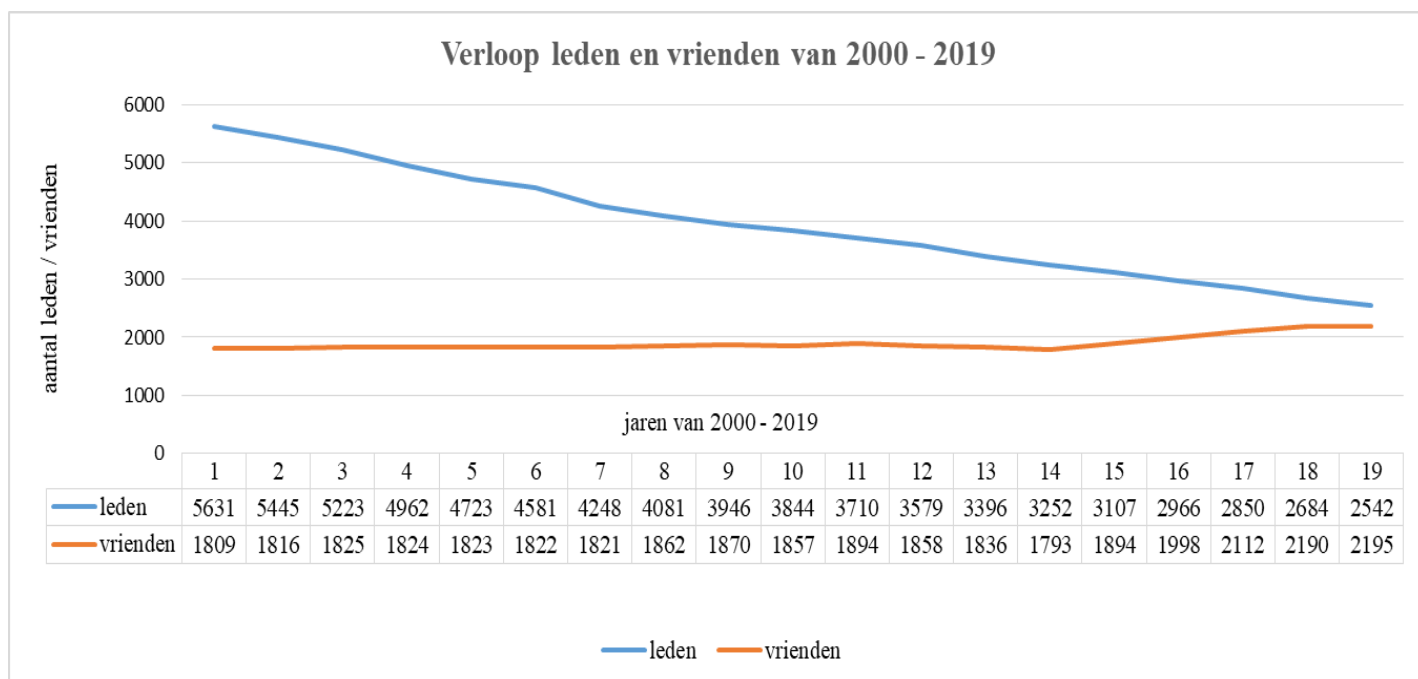
- Sigrid Coenradie en Koen Holtzapffel red., Spelen met grenzen. Over contrastervaringen, uitgeverij Boekencentrum, Utrecht 2018
- Peter Korver, De maaltijd die verbindt. Arminius Reeks deel 4, 2018 eigen beheer 2018
- Glossy, Get out! (verschenen bij 400 jaar Remonstranten)
- Johan Bouwer, Pelagius, (voor)vader van de remonstranten? Arminius Reeks deel 5, eigen beheer 2019
- Bert Dicou, Claartje Kruijff, Joost Röselaers red., Ons leven vieren, uitgeverij KokBoekencentrum, Utrecht 2019
- Sigrid Coenradie en Joost Röselaers red., De vijf artikelen van de Remonstranten, eigen beheer 2019 (verschenen bij 400 jaar Remonstranten)

Publicaties van remonstrantse predikanten en theologen, publicaties over remonstranten:

- Christa Anbeek, Voor Joseph en zijn broer. Van overleven naar spelen en andere zaken van ultiem belang, uitgeverij Ten Have, Utrecht 2018
- Christiane Berkvens-Stevelinck, En nu ben ik aan de beurt, uitgeverij Boekencentrum, Utrecht 2018
- Simon Vuyk, De geboorte van de verlichte predikant. Cultuuroverdracht en preken van remonstranten 1700-1800, uitgeverij De Bataafsche Leeuw, Amsterdam 2018
- Harmen Elisa Brandsma, Ik is een ander, uitgeverij Narratio 2018 (bij zijn emeritaat als gevangenispredikant)
- Fride Bonda, Woorden in het gras, eigen beheer Remonstranten Zwolle 2019
- Christa Anbeek, Dialoogspel Tussen zon en maan, uitgeverij Ten Have, Utrecht 2019

Ledental

Per januari 2019 waren er in totaal 4737 remonstranten: 2542 leden en 2195 vrienden.

Landelijk bureau

In 2018-2019 hebben enkele mutaties plaatsgevonden in de formatie op het landelijk bureau:

- De formatieruimte voor bureaudirecteur is vervallen, zoals hierboven gerapporteerd.
- De formatieruimte voor algemeen secretaris is met ingang van 1 september 2018 verhoogd van 60% naar 80%.
- De heer Röselaers heeft afscheid genomen in zijn taak als algemeen secretaris en is gedurende een jaar voor één dag per week verbonden aan het landelijk bureau.
- De heer Voshol vervult vanaf 1 september 2018 op interim-basis de taken van algemeen secretaris.
- Mevrouw R. Hakvoort, gedetacheerd vanuit KKA, heeft de organisatie verlaten. Mevrouw C. van der Knaap, eveneens vanuit KKA, volgt haar op en zorgt voor invulling van de taken thesaurie.

Per 1 januari 2019 ziet de formatie- en bezetting van het landelijk bureau er als volgt uit:

Wouter Voshol	Algemeen secretaris ad interim	40%	- vanaf 1 mei 2019 20%
Christa Anbeek	Begeleiding vernieuwingsplekken	30%	
Liesbeth Orthel	Bureaucoördinator	100%	
Michel Peters	Projectmedewerker	80%	
Mariëlle van Royen	Adviseur P&O	40%	
Jaap Marinus	De Leven/online	60%	- van november t/m februari 20% erbij tbv 400 jaar, glossy
Joost Röselaers	Predikant in algemene dienst	20%	
Carla van der Knaap	Thesaurie	20%	- detachering KKA
Jeanette Woudstra	Projectcoördinator	20%	- tbv 400 jaar

Samenstelling Commissie tot de Zaken verslagjaar 2018/2019

Funcitie	Naam	Aftredend	Toelichting
Voorzitter	mw. T.J. van der Burg (Teddy)	2020	tweemaal herkiesbaar
Thesourier	dhr. J. Muysken (Joan)	2022	tweemaal herkiesbaar
Lid	mw. dr. S. Coenradie (Sigrid)	2021	tweemaal herkiesbaar
Lid	dhr. R. Fokkens (Raymond)	2020	tweemaal herkiesbaar
Lid	mw. C.M.L. Hille (Charlotte)	2021	tweemaal herkiesbaar
Lid	dr. M.F.C. Junte (Martijn)	2021	tweemaal herkiesbaar
Lid	dhr. A. Kruyt (Arriën)	2021	tweemaal herkiesbaar
Lid	mw. ds. A.S. Lenselink (Anniek)	juli 2018	
Lid	mw. A.S.E. van Vendeloo (Angelique)	september2018	
Lid	dhr. M.J.L. van Zanen (Maarten)	2021	tweemaal herkiesbaar
Adviseur	mw. prof. dr. C.W. Anbeek (Christa)	nvt	
Secretaris	ds. J.H. Röselaers (Joost)	nvt	tot september 2018
Secretaris a.i.	dhr H.W. Voshol (Wouter)	nvt	vanaf september 2018

Bestuurstermijnen Commissie tot de Zaken: 1 x 4 jaar, 2 x 2 jaar (maximaal 8 jaar totaal)